

Een duidelijk loopspoor door het hoge gras leidde uiteindelijk naar deze glurende jonge vos.

The art of tracking

In deze zevende aflevering van de reeks **Herkennen van diersporen** gaat het over de kunst van het **spoorzoeken**. Maar vooral ook over boeken en dus over inspiratie.

Tekst en foto's Aaldrik Pot

Mark Elbroch is de Annemarie van Diepenbeek van Noord-Amerika. Hij schreef een aantal lijvige boekwerken over het zoeken en herkennen van sporen waaronder het schitterende *Mammal Tracks and Signs*. Een vier centimeter dik boek alleen over zoogdiersporen, dat is natuurlijk het walhalla. Minpuntje, het boek gaat niet over Nederland. De eerste reden voor dikte van het boek is natuurlijk gelegen in het feit dat men in Noord-Amerika iets beter bedeed is qua zoogdieren. Ik hoef alleen de woorden veelvraat, poema, wolf te noemen en u heeft denk ik wel een beeld. Maar waarom

zou je zo'n gids van bijna zestig dollar kopen als je je alleen in Europa bezighoudt met het kijken naar diersporen? Ter inspiratie! Het grootste deel van het boek bestaat natuurlijk uit foto's, tekeningen en beschrijvingen van diersporen, maar daar doorheen gewoven schrijft hij over zijn avonturen als spoorzoeker. En juist die verhalen zijn uitermate inspirerend. Over hoe hij uren besteedt aan het uitwerken van een spoor van een fisher (*Martes pennanti*) of hoe hij d.m.v. visualisatie probeert 'een vos te worden'. Zijn schrijfstijl doet me erg denken aan die van Robert Macfar-

laine in *The Wild Places*, in Nederland uitgebracht onder de wat misleidende titel *De laatste wildernis*. Daar stipt Elbroch wat mij betreft een van de belangrijkste, maar ook leukste dingen van het spoorzoeken aan. Door je in te leven in het gedrag van het dier, zie je hem gaan. Via deze techniek kun je op een gegeven moment voorspellen welke loop het spoor neemt. Visualisatie is voor de echte liefhebbers, nog mooier dan het zien van het beest zelf. Zo besprak ik onlangs met mijn spoorzoekmaatje Guido onze otterervaringen op vakantie. Guido had in Schotland oog in oog 'gele-

gen' met een visetende otter. Ik vertelde over een otterspoor dat ik enige tijd kon volgen in het natte zand langs een getijdenrivier. Ik zag waar hij aan land was gegaan, waar hij had rondgesnuffeld, waar hij het water weer was ingegaan. Waar hij in het ondiepe water nog moest lopen en waar hij begon met zwemmen. 'Maar dan ben jij veel dichterbij geweest dan ik', zei Guido, een tikkeltje jaloers. Een heel ander handigheidje dat ik van Mark Elbroch heb afgekeken, is het uittekenen van een 'mystery track'. Het gebeurt me geregeld dat een combinatie van sporen een prachtige 'setting' oplevert, maar het me niet met zekerheid lukt om er het juiste dier bij te vinden. In figuur 1 heb ik bijvoorbeeld een situatie geschetst van een duidelijke, meerdere malen gebruikte wissel die van de ene dichtgroeide sloot naar de andere loopt. Daar tussenin ligt een gekanaliseerde beek. Er is een soort speelplaats te zien, wat omgewoelde aarde voor de in- c.q. uitgang richting de sloot aan de westzijde. Hier liggen ook twee afgeknapte elzentakjes. In de sloten zelf is, na het wegduwen van riet en brandnetels, niets te zien. Verder geen uitwerpselen of andere aanwijzingen. De foto's die ik van deze situatie maakte, bieden niet het juiste overzicht. Enige jaren geleden zag ik op dezelfde plek een bunzing-man een kikkervoorraadje aanleggen en in mijn hoofd ontstond al snel het beeld van een bunzingmoeder die met haar jongen van de ene naar de andere kant trekt. Maar dat beeld is net zo realistisch als het idee dat hier elke dag een eland oversteeft. 'Waarom is het geen eend met jongen?', vraagt Guido. 'Omdat een eend toch niet elke dag van de ene kant naar de andere kant gaat. Waarom zou ze dat doen?' 'Muskusrat?' Dat is het meest waarschijnlijk, maar je kunt het niet met zekerheid zeggen. Daarom blijft het op papier voorlopig een mystery-track.

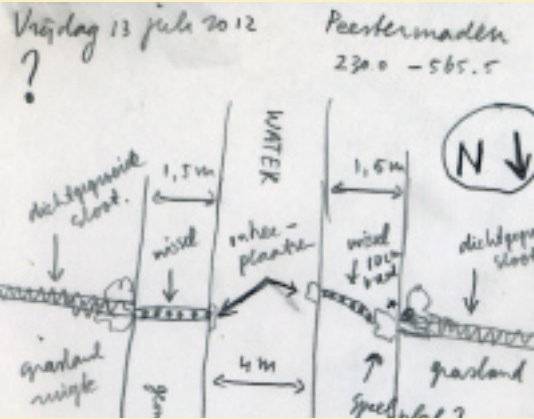
Naast het boek van Elbroch zijn er natuurlijk nog talloze andere boeken over diersporen. Voor Nederland is de meest complete gids de al vaak aangehaalde *Veldgids Diersporen* van Annemarie van Diepenbeek. Maar ook de al 'duizend' keer heruitgegeven *Diersporengids* van Preben Bang en Peter Dahlstrom is nog steeds een waardevol boek, vooral voor diegenen die graag op vakantie gaan naar de Alpen of Scandinavië. Het antiquarische *Mammals of Britain*. Their Track, Trails and Signs biedt nog weer enige aanvullende zaken zoals goede tekeningen van botten en schedels van allerlei zoogdieren. En voor de mensen die het Frans beheersen is er de dikke pil *L'encyclopédie des traces d'animaux d'Europe*. Ik gebruik dit boek zelf vaak als 'tweede hulplijn'. Heb ik een spoor waarover ik twijfel, dan vergelijk ik de beschrijvingen of foto's met de eerder genoemde gidsen. Soms biedt dat ineens een ander aanknopingspunt. Een totaal ander boekje, maar waar ik graag een lans voor wil breken is *Veldkijker* van Monica Wesseling. Dit is vooral een boek voor 'beginnende natuurdieren' zoals ze het zelf noemt. Het gaat vooral over het leren kijken in de natuur en dat is misschien wel het allerbelangrijkste. Immers, als je niet goed kijkt, zie je nooit wat. Zonder al te zweverig of filosofisch te worden, het zoeken en vinden van sporen heeft veel verdieping toegevoegd aan mijn struintochten door de Nederlandse en buitenlandse natuur. Het vraagt enige offers, vooral het tempo van een wandeling gaat drastisch naar beneden. Maar het is zo de moeite waard. Tot slot daarom een paar woorden van Mark Elbroch die me uit het hart gegrepen zijn. 'Prenten en sporen brengen de omgeving tot leven. Hoeveel wilder voelt een canyon als je de prenten vindt en herkent van een poema of een wolf.' Ikzelf ben trouwens ook al gelukkig met de sporen van een das of vos in een Nederlands bos...

Spoorfoto gevraagd

In de volgende en laatste aflevering van de serie **Sporen herkennen** bieden we de ruimte aan de lezers van **Zoogdier**. Heeft u een bijzonder spoor gefotografeerd, stuur uw foto dan op naar de redactie van **Zoogdier**: redactie.zoogdier@zoogdiervereniging.nl. Vermeld in maximaal 60 woorden waar de foto is gemaakt en van welk dier het spoor is (als u dat weet natuurlijk). De mooiste en meest bijzondere foto's wordt geplaatst in **Zoogdier** nummer 4. Foto's graag inzenden op een formaat van minimaal 1500 x 1000 pixels.

Prenten van een otter langs een rivier. Geen otter gezien, maar toch heb ik hem zien lopen.

Een situatieschets van een 'mystery track'. In een foto is vaak niet goed de hele situatie te vangen.

Een foto van een deel van de 'mystery track'. Zo'n foto zegt helaas erg weinig zonder uitgebreide beschrijving.

Inspiratie en determinatie liggen dicht bij elkaar.